

نخبگان علم و عمل ایران (۹)

حاج میرزا مهدی مدرس آشتیانی

دکتر سیدمصطفی محقق داماد

عضو پیوسته و رئیس گروه مطالعات اسلامی فرهنگستان علوم

۱. آیت‌الله حاج میرزا مهدی مدرس آشتیانی قدس سره از بزرگان علمای عصر ما محسوب می‌شوند. مرحوم میرزا مهدی آشتیانی عالمی بود کامل، حکیمی عارف، متکلمی چیره‌دست، ادیب و فقیهی میرز و سرانجام آنکه یکی از چهره‌های برجسته شیعه و دانشمندان مسلم و نمونه آشکار عالمان جامع معقول و منقول و به دیگر سخن تجسم عینی «فرهنگستان علوم» به شمار می‌رفت.

ورود به سوانح زندگی این دانشمند شیعه عصر ما در صفحات محدودی که در اختیار داریم میسر نیست. بنابراین به رؤوس زندگی علمی و دینی این دانشمند می‌پردازیم.

مرحوم میرزا مهدی آشتیانی پسر آقامیرزا جعفر و نواده دختری حاج میرزا محمدحسن آشتیانی مجتهد معروف اواخر دوره ناصری در سال ۱۳۰۶ قمری در تهران متولد شد. در زندگینامه خودنوشتی که از میرزا مهدی آشتیانی به جا مانده نکته‌هایی در خور تأمل از زندگی اش بدست می‌آید. وی در پاسخ مؤلف کتاب «علمای معاصرین» اثر حاج ملاعلی واعظ خیابانی در شرح احوال خود می‌نویسد: «این جانب مهدی مدرس آشتیانی سنه ۱۳۰۶ هجری در ماه ذی‌القعدة الحرام در شهر طهران متولد، والد ماجد مرحوم جنت مکان آقامیرزا جعفر مشهور به آقامیرزا کوچک برادرزاده مرحوم آیت‌الله حاج میرزا محمدحسن آشتیانی طاب‌الله ثراه و جعل‌الجنة مثواه که از اعظام تلامیذ آن مرحوم و به همین مناسبت به میرزای کوچک موسوم و در علم و ادب در زمان خود فائق بر عجم و عرب و در تمام شعب علوم عقلیه و نقلیه نیز دارای رتبه شامخه و مرتبه کامله و از تلامذه آقامحمدرضا قمشه‌ای و آقاعلی حکیم و آقامیرزا